

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

Herr Bergman: I fråga om behofvet af utvidgad undervisning för sinnesslöa barn i Stockholm föreligga två utredningar, den ena verkställd af folkskoleöfverstyrelsen, den andra af drätsel-nämndens kammarkontor. Då dessa båda utredningar gå i något olika, för att icke säga alldeles motsatt, riktning, särskildt beträffande slutresultatet, skall jag be att få om såväl den ena som den andra yttra några ord.

Hvad först beträffar den på folkskoleöfverstyrelsens försorg gjorda, så har den tillkommit på följande sätt. Hvarje lärare och lärarinna blef tillsagd att angifva hvarje barn, som enligt deras åsigt skulle kunna hänföras till den kategorien sinnesslöa barn. Sedan detta skett, blef det dem tillika ålagdt att om dessa barn

inhemta så noggranna upplysningar som möjligt: huruvida de lidit af någon svårare sjukdom, huruvida de i hemmen hade varit på något sätt utsatta för en mindre god vård, vare sig så, att de blifvit illa behandlade, eller så, att de fått lida hunger och svält. När detta allt upptecknats, blefvo de ifrågavarande barnen undersökta af läkaren vid »Föreningens för sinnesslöa barns vård» anstalt vid Norrtullsgatan. Man ansåg honom vara den mest kompetente att göra en sådan undersökning, då han hade till sin särskilda uppgift att undersöka alla barn, som anmälas till intagande i nämnda anstalt. Resultatet af denna hans undersökning blef, att 87 barn funnos sittande på skolbänkarna i Stockholms folkskolor, hvilka borde vara intagna i en anstalt särskildt afsedd för uppfostran af sinnesslöa barn.

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.
(Forts.)

Kammarkontoret åter, som fått i uppdrag att verkställa en utredning med anledning af min motion, har därvid utgått från den utredning, som blifvit gjord af 1894 års kommitterade för uppgörande af förslag angående andesvagas undervisning; och har kammarkontoret därvid kommit till det resultat, att hela antalet idioter i Stockholm skulle vara 239, däraf i skolåldern 69 och af dessa 47 bildbara. Kammarkontoret har därvid stödt sig på statistiska centralbyråns befolkningsstatistik, grundad på 1890 års folkräknings siffror.

Det är dock alldeles naturligt, att dessa beräkningar, som äro hemtade från mantalsuppgifterna, icke kunna på långt när vara lika samvetsgranna och med samma sakkännedom utförda som en undersökning, gjord af en specialist på detta område.

Vidare synes det mig, som om kammarkontoret bort taga någon hänsyn till, hvad 1894 års kommitterade själfva i sitt betänkande yttrat om dessa undersökningar. De framhålla nämligen på mer än ett ställe, att de uppgifter, på hvilka dessa undersökningar stödjade sig, icke alls äro tillförlitliga. De öka dessutom den siffra, från hvilken kammarkontoret utgått, med icke obetydligt flere. Men, säga de, »fastän äfven denna siffra, som med ungefär ett 60-tal öfverskrider den för år 1885, möjligen är för låg, torde man dock för närvarande ej kunna komma till någon siffra, som mera närmar sig det verkliga antalet än denna, hvilken således synes skäligen kunna läggas till grund för den beräkning, som är behöflig».

Kammarkontoret fortsätter vidare:

»På offentliga handlingar grundade beräkningar angifva, att i Stockholm år 1890 funnos 31, och härofvan antages det nu finnas

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.
(Forts.)

47 bildbara idioter i skolåldern, och enligt motionärens uppgift äro i idiotanstalten vid Norrtullsgatan intagna 37 barn. Enligt från anstalten erhållen upplysning voro där år 1900 intagna 40, af hvilka en ej längre var i skolåldern.»

Där äro alltså, såsom nämnts, för närvarande omkring 40 intagna. Af sekreteraren i föreningen för sinnesslöa barns vård fick jag emellertid för några dagar sedan på min till honom gjorda förfrågan, huru härmed förhåller sig, det svar, att för närvarande på styrelsens bord ligga 16 ansökningar, som måste afslås, emedan det icke finns någon plats i anstalten, och att dessutom ett flertal förfrågningar gjorts, om någon plats finnes, hvilka dock icke föranledt inlemnande af ansökningar, då svaren blifvit, att platserna äro upptagna. Antalet ansökningar skulle också helt visst mångdubblas, om icke bland allmänheten det vore allmänt känt, att det icke tjenar någonting till att lemna in ansökningar, efter som plats icke finnes. De, som anmäla sig, intagas i tur och ordning, men, såsom förhållandet för närvarande är, kan endast ett mindre antal af de anmälda blifva antagna, äfven om de vänta ett eller ett par år, ty om den anmälde hinner fylla 12 år, innan han blifvit intagen, antages han icke vidare, då i sådant fall icke statsbidrag erhålles för honom.

Men kammarkontoret har icke stannat endast vid detta, utan berör sedermera antalet i folkskolorna undersökta och såsom idioter förklarade barn och säger sig då om dem antaga, att de visst icke äro idioter, utan blott mindre begåfvade.

Kammarkontoret säger nämligen:

»Då nu folkskoleinspektören meddelat, att i hufvudstadens folkskolor sistlidet år varit intagna 87 barn, hvilka bort vara intagna i uppfostringsanstalt för sinnesslöa, ligger nära till hands det antagandet, att ifrågavarande 87 barn voro mindre väl utrustade och hade svårt att följa med i undervisningen, men att hänföra dem till idioter torde ej vara rätt.»

Det tycker jag är ett något djärft påstående af kammarkontoret. Vidare säger det:

»Helt naturligt torde vara, att en del skolbarn med mindre begåfning undervisas särskildt, men det är dock folkskolans sak att lemna dem undervisning, och då folkskoleväsendet är en församlingarnas angelägenhet, så tillkommer det äfven dem att ordna om undervisningen för de mindre begåfvade.»

Det är ingen, som tycker, att det icke tillkommer folksko-

lorna att ordna undervisningen äfven för mindre begåfvade barn, men det återstår att bevisa, att alla dessa af sakkunnig person såsom idioter förklarade barn kunna hänföras till hvad kammarkontoret här kallar mindre begåfvade.

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

(Forts.)

Jag kan sålunda icke finna annat, än att enligt den undersökning, som blifvit gjord, måste anses konstateradt, att utom de 40 barn, som nu äro intagna på anstalten, det finnes ett minst dubbelt så stort antal, som borde på en sådan anstalt intagas. De sitta nu på folkskolornas bänkar, och hvad göra de där? Ja, när de komma dit, så komma naturligtvis folkskolans lärare, hvilka icke fått någon särskild utbildning att sköta sådana barn, att anstränga dem för att lära dem något, de pressa dem, de öfveranstränga dem kanske, till dess de slutligen komma underfund med, hurudana de äro. Då få de sitta där och hänga, och äro de icke idioter förut, måste de på detta sätt blifva det med tiden.

Om således det finns ett sådant antal barn, som böra undervisas i en särskild anstalt, hvem tillkommer det då att taga hand om denna undervisning? Ja, kammarkontoret försäkrar, att det är folkskoleöfverstyrelsens sak. Jag tror dock icke detta håller streck. Kammarkontoret refererar här kungl. maj:ts kungörelse af den 28 maj 1897 angående anslag af allmänna medel åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn och åt arbetshem för sinnesslöa.

Enligt densamma utgår af statsmedel ett terminligt understöd af 125 kr. för hvart och ett barn, som å anstalt eller på dess bekostnad njuter underhåll, och kr. 62: 50 för hvarje annat å anstalt intaget barn, som från läseterminens början deltagit i undervisningen, och detta understöd utgår till uppfostringsanstalt för icke fallandesjuka sinnesslöa barn, »hvilken af landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltagit, anordnas», samt vidare till den af föreningen för sinnesslöa barns vård i Stockholm anordnade uppfostringsanstalten. Här finnes således icke antydning, att något anslag skulle kunna utgå till folkskoleöfverstyrelsen, utan det är dels till landsting eller till stadsfullmäktige i stad, som ej i landsting deltagit, dels till den nämnda anstalten.

Kammarkontoret fortsätter:

»Motionären synes taga för gifvet, att en skola, hvarom han motionerat, är en kommunal angelägenhet, och folkskoleöfverstyrelsen har sökt leda i bevis, att så är, och därför åberopat ofvannämnda kungörelse den 28 maj 1897 och anført, att anslag utgå till sådan uppfostringsanstalt, hvilken anordnas och understödes af landsting

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

(Forts.)

eller stadsfullmäktige; men folkskoleöfverstyrelsen har underlåtit meddela, att den i Stockholm af föreningen för sinnesslöa barns vård anordnade anstalt åtnjuter understöd lika med anstalt anordnad af landsting eller stadsfullmäktige. Nämnda kungl. kungörelse gifver således, åtminstone hvad Stockholm angår, ej stöd för antagandet att inrättandet af sådan anstalt är en kommunens gemensamma angelägenhet.» Detta är då ett resonemang, som åtminstone jag icke förstår. Det skulle innebära, att, om denna anstalt, som nu är belägen på Norrtullsgatan, låge på andra sidan om Norrtull, vore kommunen skyldig att taga hand om de sinnesslöa barnen, men nu ligger den på denna sidan af Norrtull, och därför skulle kommunen icke vara skyldig att taga hand om den.

Se vi efter, huru förhållandet är i Sveriges rike för öfrigt, finnes, mig veterligen, icke mer än Norrbottens, Jämtlands och Gotlands län, som icke hafva någon anstalt för sinnesslöa barns vård. Gotlands län har emellertid, sedan det först förgäfves vändt sig till Stockholm, nu vändt sig till Norrköpings stad för att söka få förena sig med denna om en gemensam anstalt. Eljes hafva öfverallt i riket landsting upprättat dylika anstalter. Af de större städerna hafva Göteborg förenat sig med Göteborgs- och Bohus län, och Malmö med Malmöhus län; den enda stad, som, mig veterligen, upprättat egen anstalt, är Norrköping. Då nu denna skyldighet öfverallt i riket tillkommer sådana kommunala myndigheter som landsting eller stadsfullmäktige, måste väl samma skyldighet också åligga Stockholms stadsfullmäktige.

Föreningen för sinnesslöa barns vård har till beredningsutskottet inkommit med en skrifvelse, i hvilken föreningen erbjuder sig att underhandla med stadsfullmäktige om öfvertagandet utaf undervisningen för alla sinnesslöa barn i Stockholm.

Rörande denna föreningens skrifvelse har drätselnämnden uti sitt utlåtande helt enkelt förklarar:

»På grund af hvad sålunda anförts, och då ofvanberörda af föreningen för sinnesslöa barn ingifna skrift, *å hvilken afdelningen saknar anledning att närmare inlåta sig*, ställer i utsigt» etc. Jag föreställer mig, att detta yttrande berott därpå, att drätselnämnden alltför mycket litat på den utredning, som af kammarkontoret lemnats.

Beredningsutskottet åter yttrar i sin redogörelse för drätselnämndens förslag: »Sedan förslaget hänskjutits till utskottets yttrande samt styrelsen inom föreningen för sinnesslöa barn i skrif-

velse till utskottet *erbjudit sig att öfvertaga* upprättandet eller utvidgande af anstalter af omförmälda slag» o. s. v. Nej, ett sådant erbjudande har föreningen aldrig gjort, ty föreningen säger, att styrelsen för omskrifna förening har — — velat erbjuda sig att, *om antagliga villkor kunna uppställas*, öfvertaga upprättandet eller utvidgandet af sådana anstalter». Denna mellanmening, *om antagliga villkor kunna uppställas*, har af beredningsutskottet blifvit öfverhoppad.

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.
(Forts.)

Nu är förhållandet det, att föreningen icke ensam kan utvidga sin anstalt, så att alla dessa barn kunna i densamma intagas. Först och främst saknar föreningen därför erforderliga medel, och för det andra kan föreningen icke på sin nuvarande tomt uppföra en ny byggnad, emedan man icke vet, huru länge ifrågavarande tomt får af föreningen behållas. Det förhåller sig nämligen så, att Vanadisvägen skall gå fram framför Adolf Fredriks nya folkskolehus. Gatan är framdragen och färdig till Norrtullsgatans vestra sida, och på andra sidan af denna gata ligger det nyssnämnda folkskolehuset, hvilket skall vara fullt färdigt vid årets slut och den 8 nästkommande januari mottaga bortåt 2,000 barn. Här skall, som sagdt, Vanadisvägen gå fram, och framställningar hafva ock blifvit gjorda till stadsfullmäktige därom, att gatan med det snaraste måtte regleras. Detta hafva stadsfullmäktige dock svårt att göra, ty den härför erforderliga marken eges icke af staden, utan den tillhör delvis just *föreningen för sinnesslöa barns vård*.

Enligt mitt förmenande föreligga under sådana förhållanden dubbla skäl för stadsfullmäktige att gå in på det af föreningens styrelse framställda förslaget: att staden och föreningen må träda i underhandling med hvarandra för att komma till en öfverenskomelse både i den ena och den andra frågan.

Beredningsutskottet motiverar slutligen sitt afstyrkande med följande ord: »Då den med herr Bergmans förevarande förslag nära sammanhängande frågan om folkskolebudgetens läggande under stadsfullmäktiges behörighet för närvarande står på dagordningen, anser äfven utskottet förslaget ej böra bifallas.» Då emellertid dessa båda frågor icke hafva det ringaste med hvarandra att göra, synes mig detta, det enda af beredningsutskottet anförda skäl för afslag, helt och hållet vara gripet ur luften. Mellan dessa båda frågor finnes icke några som helst beröringspunkter, de äro fullkomligt oberoende af hvarandra.

Då jag således icke kan finna annat, än att behovet af en

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.
(Forts.)

utvidgad undervisning för de sinnesslöa barnen är konstateradt, då det vidare måste anses oomtvistligt, att det tillkommer Stockholms borgerliga kommun att taga hand om deras undervisning, och då slutligen frågan om folkskolebudgetens öfverflyttande på den borgerliga kommunen icke står i något som helst sammanhang med nu förevarande fråga, hemställer jag, herr baron och öfverståthållare, om återremiss af frågan, uti den förhoppning, att både underhandlingar och öfverenskommelse måtte komma till stånd mellan staden och föreningen för sinnesslöa barns vård, då denna lösning af frågan synes vara den för kommunen i både ekonomiskt och öfriga hänseenden lämpligaste och lyckligaste.

Herr Carl von Friesen: Ehuru jag i mångt och mycket samt i hufvudsak är villig att gifva den föregående talaren rätt, måste jag dock anse, att hans framställning, som ju närmast utgjorde en kritik af kammarkontorets utlåtande, icke alls var egnad att ställa drätselnämndens ståndpunkt i dess rätta dager. Detta tycker jag är synd, ty då det gäller en god sak, bör man vara ense och ej tvista om ord.

Jag ber att få hänvisa till bihanget n:r 111, sidan 8, där drätselnämnden börjar med att åberopa sitt utlåtande af den 12 mars 1895 i anledning af andesvagkommitténs betänkande samt uttalar den åsigt, »att de andesvagas undervisning borde såsom hittills grundas på privatskolsystemet, då densamma uppenbarligen bäst sköttes af personer, som på grund af håg och lynne frivilligt egnade sig åt denna människovänliga uppgift; hvarvid afdelningen dock ingalunda ansåg uteslutet, att enskilda undervisningsanstalter för andesvaga borde af stat och kommun under erforderlig kontroll understödjas».

Denna uppfattning — hvilken då äfven delades af stadsfullmäktige — har drätselnämnden fortfarande. Vi vilja visst icke lemna de andesvaga barnen utan undervisning, men vi vilja icke för dem upprätta ett ordnadt skolsystem, och det är på denna grund, vi fortfarande anse, att denna undervisning är af den egenomliga, svåra och ömmande art, att den kräfver ett menniskokärlekens offer tillika och icke endast lärare, som befordras på grund af pappersmeriter eller efter ett likformigt skolsystem. Inom afdelningen gjorde sig den åsigt allmänt gällande, att man icke bör normera för de abnorma, utan att den rätta vägen är att hjälpa och understödja. Kan detta väl kraftigare uttalas, än drätsel-

nämnden gjort, då den uttalat, att det ingalunda borde vara utslutet, att enskilda undervisningsanstalter böra af stat och kommun under erforderlig kontroll understödjas.

Detta är en bjuden hand till hvarje enskild anstalt, och det är äfven en bjuden hand till den i Stockholm befintliga anstalten eller till de människovänner, som kunna vilja upprätta nya sådana anstalter, och det brukar icke dröja länge, innan en sålunda bjuden hand fattas af den, som är lämplig för sakens utförande. Detta är, enligt vår mening, den rätta vägen. Vi hafva helt enkelt vidhållit vår gamla uppfattning.

Vi äro således gärna med om att underhandla med denna anstalt vid Norrtullsgatan, liksom vi äfven äro beredda att föreslå beredningsutskottet att göra framställning till stadsfullmäktige att kraftigt understödja denna anstalt både med ett och annat, som kan behövas och befinnes skäligt och lämpligt, sedan anstaltens styrelse väl kommit in med framställning och utredning i frågan. Och det lärer väl icke dröja länge, innan vi åter stå inför denna fråga, äfven om ärendet icke i dag blir återremitteradt.

Vi sågo i herr Bergmans motion en afsigt att grunda en offentlig kommunalskola för dessa barn, och i den frågan ställde vi oss på vår gamla ståndpunkt, men ingalunda hafva vi, som sagdt, velat beröfva de andesvaga all undervisning. Det kan dock ligga en fara däri, att man i folkskolan afskiljer därstädes redan befintliga andesvaga barn, ty, säga hvad man säga vill, är dock gränsen svår att uppdraga. Det måste dock vara frestande nog för lärare och lärarinnor med stora afdelningar att betrakta de mycket läsdumma såsom andesvaga; men detta är ett mycket stort misstag. Ty de läsdumma kunna praktiskt taget vara allt annat än dumma och ofta nog qvickare än de läsqvicka. Gränsen måste därför, som sagdt, vara mycket svår att draga.

Det är sannt, att läkare varit med vid den nu omnämnda undersökningen, och jag tror ju gärna herr Bergman på hans siffror. Den rätta metoden torde dock vara att taga hand om de notoriskt andesvaga, redan innan de komma in uti folkskolan. Därför har ock åldersgränsen blifvit satt så låg.

Det må nu vara, att kommuner och landsting, som upprätta sådana skolor, få statsunderstöd. Detta innebär icke, att det är deras skyldighet att upprätta sådana skolor. Icke förty lärer det väl ändock icke kunna bestridas, att ordnandet af denna undervisning hänger nära ihop med folkskoleundervisningen. Det är ju

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

(Forts.)

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

(Forts.)

för öfrigt genom anställandet af undersökningar i folkskolorna, som ärendet nu kommit fram, och under sådana förhållanden bör det väl icke synas underligt, att beredningsutskottet särskildt strukit under lämpligheten af att vänta med ordnandet af denna undervisning, till dess att hela barnaundervisningen kommit under stadsfullmäktige.

Denna fråga är alldeles icke begrafven därmed, att man nu beslutar, att herr Bergmans motion icke bör föranleda någon vidare åtgärd. Så snart anstalten vid Norrtullsgatan kommer in med en framställning, hvori den förklarar sig benägen att mottaga flera barn, därest understöd lemnas, samt förebringa en utredning om hvad anstalten behöfver och önskar, komma helt visst däraf att följa åtgärder af stadens myndigheter, utan att nu förevarande motion därför behöfver återremitteras. Motionen har gjort sin nytta likaväl som många andra sådana, som icke direkt kunnat bifallas. Den har varit gagnelig därför, att den framkallat saken. Och när det nu blifvit understruket, att kommunen bör vara villig att hjälpa, torde det väl vara anledning antaga, att tillfället icke blir lemnadt obegagnadt. Under sådana förhållanden yrkar jag bifall till beredningsutskottets förslag.

Herr Kinnwall: Den nu föreliggande frågan är af den beskaffenhet, att den i vår humana tid icke kan falla; den måste oupphörligen komma åter, till dess att den vunnit sin slutliga lösning. Önskligt vore, att denna lösning kunde vinnas ju förr dess hellre, ty desto mindre blefve ansvaret för oss, för att vi låtit en stor del andesvaga barn gå snart sagdt utan undervisning och vård. Den lilla undervisning, som dessa barn få i folkskolan, är nämligen så obetydlig och så ringa, att man knappast kan tala om densamma.

Hade stadsfullmäktige ställt sig något vänligare gent emot de kommitterades betänkande i anledning af ordnandet af de andesvagas undervisning och vård, öfver hvilket kommittébetänkande stadsfullmäktige år 1895 hade att afgifva underdånigt yttrande, torde det väl vara sannolikt, att de andesvaga barnen, den dag i dag är, vederfarits samma rättvisa, som redan då och långt förut kommit de döfstumma till del, och som sedermera jämväl de blinda förvärfvat, i det att väl nu, såsom kommitterade föreslagit, obligatorisk undervisning jämväl för de andesvaga barnen varit bestämd. Då ställde sig stadsfullmäktige afvisande till denna fråga. Jag

tror dock, att frågan föll hufvudsakligen på det pedagogiska resonnemang, som uppställdes af drätselnämndens första afdelning. Detta resonnemang fasthållles af afdelningen fortfarande.

Ja, man kan tvista om pedagogiska och metodiska frågor, och sådana frågor bruka vara mycket sega och långvariga; men ingalunda böra de väl få stå hindrande i vägen, då det gäller att taga om hand kanske de mest vanlottade individer i vårt samhälle, nämligen de andesvaga barnen. Jag trodde, att de metodiska och pedagogiska s. k. skäl, hvilka 1895 anfördes, icke längre borde utgöra något hinder för ordnande af andesvagas undervisning och vård. Det har därför förvånat mig, att drätselnämndens första afdelning nu velat fasthålla och en dess ledamot här mycket skarpt betona de, såsom det synes mig, svaga skälen från 1895. Under ärendets behandling har nämligen från styrelsen inom föreningen för sinnesslöa barns vård framkommit ett förslag att utvidga anstalten vid Norrtullsgatan, så att denna skulle kunna mottaga ett större antal andesvaga barn från Stockholm. Det gäller blott, att stadsfullmäktige underhandla med styrelsen och bevilja ett lämpligt bidrag. Nåväl, om nu anstalten sålunda kommer att utvidgas, hvilket väl är att hoppas, då får ju första afdelningen sin vilja fram med afseende på de metodiska och pedagogiska resonnemang, som af densamma uttalats, och då bör man väl icke längre hafva något att invända.

Icke mindre har det förvånat mig, att kammarkontoret kunnat rent af draga i tvifvelsmål, huruvida de uppgifter, som motionären presterat, äro riktiga. Härom behöfver jag emellertid icke orda, då motionären i sitt anförande så fullständigt vederlagt kammarkontoret. Så mycket vill jag likväl tillägga, att de siffror ur den officiella statistiken, hvarpå kammarkontoret i detta fall stödt sig, icke betyda så synnerligen mycket, ty i detta fall äro den officiella statistikens siffror alltför låga, enär föräldrar ofta draga sig för att uppgifva, att deras barn äro andesvaga. Jag har i våra folkskolor sett många sådana barn, hvilka icke återfinnas i statistiken, och i åtskilliga fall har man icke kunnat afgöra, om de varit bildbara eller obildbara. De hafva suttit en tid i folkskolan och sedan kommit ut i verlden, men hvar hafva de då hamnat? Jo, stundom på Grubbens gärde, och denna inrättning kan väl icke vara någon lämplig uppfostringsanstalt för barn. Jag har, medan jag tillhörde fattigvårdsnämndens revisorer, varit i tillfälle att se sådana barn, intagna på försörjningsinrättningen å Grubbens gärde. De

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

(Forts.)

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.
(Forts.)

stodo icke vid något nyttigt arbete utan lågo formligen under en bänk. Dessa barn voro uppenbart i behof af asylvård.

I öfverensstämmelse med hvad jag här haft äran anföra förenar jag mig med motionären i hans yrkande om återremiss.

Herr Hammarlund: Beredningsutskottet har blott anfört ett enda skäl för sitt afstyrkande af herr Bergmans motion, och det lyder i all sin korthet sålunda: »Då den med herr Bergmans förevarande förslag nära sammanhängande frågan om folkskolebudgetens läggande under stadsfullmäktiges behörighet för närvarande står på dagordningen, anser äfven utskottet förslaget ej böra bifallas.»

Nej, mina herrar, den nu föreliggande frågan har icke det bittesta sammanhang med frågan om folkskolebudgeten. Folkskoleväsendet är för närvarande en den kyrkliga kommunens angelägenhet, och det är meningen att öfverflytta den på den borgerliga kommunen, men undervisningen af de sinnesslöa har aldrig i vårt land varit den kyrkliga kommunens angelägenhet, utan den har varit och är jämförlig med undervisningen för öfriga abnormala barn, d. v. s. för döfstumma och blinda. Sådan undervisning har numera blifvit obligatorisk för de döfstumma genom 1889 års lag samt för de blinda genom lagen af år 1896, och det är blott en tidsfråga, när äfven undervisning för de sinnesslöa skall i vårt land blifva obligatorisk, hvilket jag hoppas icke skall dröja så länge.

Vid de tillfällen, då undervisningen för blinda och döfstumma barn blef obligatorisk, bestämdes äfven, att kostnaderna därför skulle bestridas af landstingen och de städer, som icke deltaga i landsting, och därför deltagar också Stockholms stad i kostnaderna för de blindas och döfstummas undervisning, hvarmed alltså den kyrkliga kommunen icke har något att göra.

För närvarande är visserligen undervisningen för sinnesslöa barn icke obligatorisk, men riksdagen har i alla fall beviljat ett anslag, som för några år sedan utgjorde 25,000 kronor men år 1897 höjdes till 150,000 kronor, hvilket skall användas till bidrag åt sådana anstalter för sinnesslöa barn, som upprättats af landsting och städer, som icke deltaga i landsting, äfvensom af en särskild förening här i Stockholm. Efter tillkomsten af detta anslag hafva de flesta landsting i vårt land upprättat sådana anstalter. Det är, om jag minnes rätt, blott två landsting, som icke hafva ordnat denna sak på frivillighetens väg. I förra veckan beslöt Göteborgs stad att tillsammans med Göteborgs och Bohus läns landsting upp-

rätta en större sådan anstalt än den, som staden för närvarande har tillsammans med länets landsting. Kan det då vara Stockholms stad värdigt att kasta ifrån sig dessa arma barn och säga: vi bry oss icke om dem, därför att här finnes en privat anstalt, som tagit hand om *en del* af dessa barn. Jag anser detta icke vara Stockholms stad värdigt, utan Stockholms kommun bör väl likaväl som landstingen göra något på detta område. Tillfället därtill är särskildt gynnsamt nu, då föreningen för sinnesslöa barns vård har erbjudit sig »att, om antagliga villkor kunna uppställas, öfvertaga upprättandet och utvidgande af sådana anstalter, som kunna anses vara af behovet påkallade, äfvensom att underkasta sig den kontroll, som i detta hänseende kan befinnas från herrar stadsfullmäktiges sida önskvärd». Helt visst kan saken på detta sätt blifva för kommunen billigare än eljest.

En föregående talare har antydt, att man i denna fråga bör grunda sig på privatskolesystemet och icke upprätta stora stadsanstalter. Det är nu tillfälle att göra detta, men han menade, att man borde vänta, till dess att från denna förening komme ett erbjudande. Jag tror dock icke, att denna förening kommer med något ytterligare erbjudande än det, som den redan har gjort. Den är ju en enskild förening, som har en dylik anstalt, hvilken icke alls är tillräcklig för Stockholms kommun. Om Stockholms kommun därutöfver anser sig böra taga vård om ett antal sådana barn, som nu sakna vård, så blir det väl kommunen, som får vända sig till denna förening, och därtill hade nu varit ett lämpligt tillfälle i sammanhang med utredningen af herr Bergmans motion.

Såsom förut påpekats, finnes icke i Stockholm tillräckligt med dylika anstalter, hvadan sådana arma barn nu påträffas å ställen, dit de icke alls höra, såsom t. ex. på Grubbens gårde. Jag har själf såsom revisor där påträffat dylika barn, hvilka ju borde få en helt annan vård, och jag har äfven såsom revisor varit i tillfälle att se, att, när man icke haft något annat ställe att skicka dessa barn till, man sändt dem till Skrubba, som ju är en uppfostringsanstalt för vanartiga barn. Detta är i högsta grad olämpligt.

Då det enda skäl, som beredningsutskottet anfört för afslag, nämligen att denna fråga skulle sammanhänga med frågan om folkskolebudgetens öfverflyttning till stadsfullmäktige, icke har den ringaste grund för sig, så hemställer jag i likhet med den förste talaren om återremiss af föreliggande fråga.

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.
(Forts.)

Förslag om
läroanstalt
för sinnesslöa
barn.

(Forts.)

Herr vice ordföranden: Jag får för min del erkänna, att det skäl, som hufvudsakligen föranledt mig att biträda utskottets nu föreliggande förslag, varit det här anförda, eller att öfverflyttandet af folkskolebudgeten från den kyrkliga kommunen till stadsfullmäktige är nära förestående; men jag måste tillika bekänna, att jag under de förhandlingar, som egt rum såväl här i afton som på ett annat rum för några dagar sedan, blifvit öfvertygad om, att detta är ett svagt skäl. Då det mål, som motionären med sin framställning åsyftat, är synnerligen behjärtansvärdt, så skall jag icke motsätta mig den begärda återremissen.

Jag har velat nämna detta, för att, om det blifver votering, man ej skall blifva förvånad, om man finner, att jag ej röstar för utskottets förslag.